

Vervolging van roofvogels in Nederland in 2014

Rob G. Bijlsma & Peter W. van Tulden

Sterfte en vervolging van roofvogels door opzettelijk menselijk ingrijpen is van alle dag. In primitieve tijden standaard toegepast door jagers, boeren en buitenlui, tegenwoordig – op goede gronden - verboden bij wet. Sinds 1975 wordt dat probleem voor Nederland in kaart gebracht. Het gaat daarbij om meldingen die aan de Politie worden doorgegeven, bij het Central Veterinary Institute (CVI, Lelystad onderdeel Wageningen UR) worden aangemeld, of op de nestkaarten nader worden omschreven (WRN en SOVON). De nestcontroles vormen een gestandaardiseerde, en dus van jaar op jaar representatieve, manier van werken. Een nieuwe vorm van verstoring wordt sinds enkele jaren op grote schaal door Staatsbosbeheer en andere terreinbeherende organisaties toegepast, namelijk habitatvernietiging.

Werkwijze

CVI

Vergiftiging, klemmen en afschot worden op gestandaardiseerde wijze door CVI onderzocht. De eerste onderzoeksstap omvat sectie, in een aantal gevallen aangevuld met microbiologisch onderzoek. Macroscopisch onderzoek aan krop- en maaginhoud is van belang bij het vaststellen van vergiftiging en het opsporen van de mogelijke bron en toedracht. Aanwezige hagelkorrels of kogels worden uit het kadaver verwijderd en verzameld als bewijsmateriaal en/of voor eventueel onderzoek op lood. Indien de sectiebevindingen of anderszins verstrekte gegevens vervolgonderzoek vergen, wordt (orgaan)materiaal verzameld voor chemisch-toxicologisch onderzoek. Op basis van de anamnese en de bevindingen van de eerste onderzoeksstap worden inzendingen aangemerkt voor vervolgonderzoek (Zoun 2000, 2007). Na overleg met de inzender wordt dan besloten om al of niet chemisch-toxicologisch onderzoek uit te laten voeren. Vanwege de kosten, en ook doordat er meestal een daderindicatie moet zijn (de inzender moet een idee hebben wie de dader is), worden nauwelijks nog dode roofvogels ingeleverd, en indien wel, niet altijd onderzocht op aanwezigheid van gif (afhankelijk van inzender en regio). Het materiaal blijft minimaal een jaar bewaard, en kan op een later tijdstip alsnog worden geanalyseerd als het onderzoek dat vraagt in verband met een gerechtelijke zaak tegen een persoon.

Werkgroep Roofvogels Nederland

De verstoring van roofvogelnesten wordt bijgehouden door de nestcontroleurs. Er wordt gekeken naar sporen rond het nest, klimsporen, afgebroken takken, schotsporen, schade aan eieren of nesten, en andere vreemde zaken. Dit wordt op de nestkaart vermeld. Daarnaast worden meldingen en opmerkingen van omwonenden opgetekend; deze kunnen licht werpen op eventuele duistere praktijken, zoals verstoringen van nesten (wat wij zelden voor onze ogen zien gebeuren, maar waarvan we de sporen wel

aantreffen), schoten (al dan niet samenvallend met de mislukking van een nest), illegale activiteiten (vaak 's nachts) en bezigheden in houtwallen en op het land (opzettelijk snoeien bij nest, graafwerk idem). De interpretatie van sporen is uitgewerkt in een handleiding (Jansman 2001). Er wordt gelet op de plotselinge verschijning van bordjes 'Verboden Toegang', zagen en kappen nabij het nest in de broedtijd, plaatsing van schuilhut (jacht), actieve tegenwerking in het veld, hinderlijk volgen en intimidatie, allemaal zaken die vaak zijn gerelateerd aan vervolging. Ook vervolging van andere soorten, zoals Vossen en Dassen, kan een aanwijzing zijn dat de wet wordt overtreden. Via veldwaarnemers kwamen veel meldingen binnen van grootschalige boswerkzaamheden; daarbij werden de bestaande regels vaak met voeten getreden, of zodanig soepel geïnterpreteerd dat boswerk ook in de zomer voortgang kon vinden. De gevolgen voor roofvogels zullen hier voor enkele specifieke gevallen worden uitgewerkt. Deze vorm van vernieling en verontrusting van de leefomgeving is niet verdisconteerd in de verstoringen die via nestkaarten binnenkwamen.

Resultaten

Vergiftiging

Er kwamen in 2014 zes vergiftigde roofvogels binnen (Tabel 1), vooral Buizerds (meer dan tien gevallen zijn nog in behandeling, of onder de rechter). Vergiftigd aas werd gevonden bij Bentelo (Overijssel), Stadskanaal (Groningen), Waterlandkerkje (Zeeland) en Bergen op Zoom, Baarle-Nassau en Zundert (Noord-Brabant). Het betrof duiven (4x), Kauw (1x) en gevogelte (1x). In de meeste gevallen werd het gif omschreven als granulaatkorrels, 1x ging het om parathion.

Niet alle dode Buizerds zijn slachtoffer van vergiftiging (Tekening: Jan Brinkgreve). *Dead Buzzard*.

De verdeling van vergiftigde roofvogels over de maanden was als volgt: 1x januari, 2x februari, 2x maart en 1x april. In eerdere jaren was nawinter/voorjaar ook de favoriete tijd om gif uit te leggen (het vergiftigde aas stamde overwegend uit de nawinter: 1x januari, 3x maart, 1x november).

Afschot

Afschot werd zeven maal vastgesteld (Tabel 1). De geschoten Slechtvalk stamt van Westernieland (Gr.) van eind 2013; er is waarschijnlijk met zwaar kaliber geschoten, gezien het gapende gat onder het borstbeen.

Tabel 1. Doodsoorzaken van roofvogels in relatie tot menselijk handelen in Nederland in 1975-2014 (bronnen: CVI, WRN): gif, klem en afschot gebaseerd op CVI-uitslagen. * = alleen 1993-94, ** = alleen 1994. *Causes of death of raptors in The Netherlands in 1975-2014 (sources: CVI, WRN); poison, traps and shot based on analyses of Central Veterinary Institute. *=1993-94, **=1994.*

Doodsoorzaak <i>Cause of death</i>	Gif <i>Poison</i>	Klem/doodslag <i>Trap/killed</i>	Afschot <i>Shot</i>	Nestverstoring <i>Nest disturbance</i>
1975-88	621	2	69	145
1989-94	224	4*	12*	26**
1995-99	518	27	55	403
2000-05	195	4	6	433
2005-10	168	3	23	578
2011	16	0	4	93
2012	2	0	0	93
2013	11	1	9	60
2014	6	0	7	30

Nestverstoring

De nestverstoringen vonden opnieuw plaats onder de 'grote drie' (Tabel 2), zij het verhoudingsgewijs het meest bij Bruine Kiekendief (naar rato van zijn talrijkheid als broedvogel). Als grondbroeder, met een ruime verspreiding in weidevogelland Friesland, loopt de Bruine Kiekendief grote risico's.

Tabel 2. Doodsoorzaken van roofvogels in relatie tot menselijk handelen in Nederland in 2014; afschot = zoals vastgesteld door CVI of in het veld, doorschieten van nesten en afschieten van broedvogels is onder nestverstoring gerangschikt. *Causes of death of raptors, inflicted by humans in The Netherlands in 2014 (shot = as determined during dissection or observed in the field).*

Soort <i>Species</i>	Gif <i>Poison</i>	Klem/kooi <i>Trap</i>	Afschot <i>Shot</i>	Nestverstoring <i>Nest disturbance</i>
Bruine Kiekendief <i>Circus aeruginosus</i>	0	0	0	7
Havik <i>Accipiter gentilis</i>	1	0	0	6
Buizerd <i>Buteo buteo</i>	5	0	6	15
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	0	0	0	1
Slechtvalk <i>F. peregrinus</i>	0	0	1	0
	16	0	4	93
Totaal <i>Total</i>	6	0	7	30

Zo worden bijvoorbeeld in de omgeving van Mantgum al tien jaar opeenvolgend nesten van Bruine Kiekendieven verstoord, de voorjaarsopruiming die standaard wordt uitgevoerd door de plaatselijke weidevogelbeschermers.

De 2915 ingezonden nestkaarten (tot en met 13 januari) beschouwen we als een representatieve steekproef van de Nederlandse roofvogelbevolking. De verhouding verstoord versus niet-verstoord, zoals gevonden op de nestkaarten, kan dan over de Nederlandse populaties van de respectievelijke soorten worden omgeslagen (Tabel 3). Dat levert een landelijk totaal van 206 opzettelijke nestverstoringen op, waarvan het merendeel betrekking heeft op Buizerds, Haviken en Bruine Kiekendieven.

Tabel 3. Berekening van het totale aantal nestverstoringen in Nederland in 2014, waarbij 1 = aantal ingestuurde nestkaarten, 2 = aantal nestverstoringen op nestkaarten, 3 = percentage verstoorde nesten, 4 = maximum aantal paren in Nederland in 2005 (Bijlsma 2006), en 5 = aantal berekende nestverstoringen in Nederland op basis van kolommen 3 en 4. *Calculation of the number of deliberately destroyed nests in The Netherlands in 2014, with 1 = no. of nest cards, 2 = number of destroyed nests on nest cards, 3 = percentage of destroyed nests based on columns 1 and 2, 4 = population size in The Netherlands in 2005, and 5 = calculated number of destroyed nests in The Netherlands based on columns 3 and 4.*

Soort Species	1	2	3	4	5
Bruine Kiekendief <i>C. aeruginosus</i>	228	7	3.1	1250	39
Havik <i>Accipiter gentilis</i>	415	7	1.7	1800	31
Buizerd <i>Buteo buteo</i>	1126	15	1.3	10.000	130
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	695	1	0.1	6000	6

Bos- en terreinwerkzaamheden

De afgelopen jaren kwamen vele meldingen binnen van boswerkzaamheden die geen rekening hielden met roofvogels.⁴ Daar zaten navrante gevallen bij. Hieronder enkele voorbeelden uit alle delen van het land.

Noord-Brabant, omgeving Klein-Meer: van zes broedlocaties van Haviken gingen bij dunningen twee nestbomen omver, eenmaal bleef het nest gespaard zij het in een extreem opgeghakt perceel, eenmaal werd gedund tot op 6 m van de nestboom, en tweemaal werd succesvol gebroed (Douwe en Wiebe Witteveen).

Noord-Brabant/Limburg: een paar honderd ha bos van Staatsbosbeheer gaat tegen de grond in de Peel, tot woede van de inwoners van Helenaveen en Griendtsveen (met wie in het verleden afspraken waren gemaakt dat het bestaande bos zou blijven). De kap zou de weg vrijmaken voor 'het creëren van een hoogveenlandschap' (www.omroepbrabant.nl).⁵

⁴ Misschien ten overvloede: rekening houden met roofvogels is wettelijk voorgeschreven.

⁵ Dit geval is kenmerkend voor de nietsontziende ruilverkaveling van natuurgebieden: bestaande natuur voldoet niet aan de nieuwste rage, dus op de schop ermee. Denk aan Strabrechtse Heide, Hoge Veluwe, Planken Wambuis, Dwingelderveld, Aekingerzand, Amsterdamse Waterleidingduinen... Opvallend daarbij: telkens moet bos het ontgelden, de minachting van beheerders voor die leefgemeenschap is grenzeloos. Alles is geoorloofd om het achterbakse bos (een term gelanceerd door Pieter Geenen, via zijn stripfiguur Anton Dingeman, in Trouw) eronder te krijgen.

Friesland, Compagnonsbossen: kap van een deel van het bos van Natuurmonumenten ten behoeve van 'uitbreiding reptielenleefgebied' (in termen van de lokale ecooloog, en zonder spoor van ironie: 'de natuur krijgt een reset'). Vrijwilliger wordt gevraagd of er aanwijzingen zijn of aanwezige roofvogelnesten door marters worden gebruikt (Hans Kleef).

Noord-Holland, Amsterdamse Waterleidingduinen: zagen en rooien van Amerikaanse vogelkers in de bossen, totaal kap van bosjes, met kranen, schuivers en trekkers verwijderen van de toplaag in de duinen, en intensieve begrazing van duinen. Het zagen van Amerikaanse vogelkers ging door tot in mei en juni, uiteraard wel nadat voorafgaand een 'deskundige'⁶ had vastgesteld 'dat er geen vogels broedden'. De aannemer hield geen rekening met holle bomen (diverse omgehakt), noch met roofvogelnesten (velen op korter dan 50 m). Resultaat: leegloop van roofvogelterritoria, onder meer in Schokmansdel en Vinkenduin (Henk-Jan & Fred Koning).

Drenthe, Drents-Friese Woud: vraag van boswachter waar zich het nest van de Wespendif bevindt, opdat daar met de aanstaande velling van een perceel grove den rekening mee gehouden kan worden. In dit deel van de boswachterij is al zoveel bos gekapt, dat de lokale roofvogelbevolking deels is verdwenen, deels opeengepakt zit in de resterende plukjes bos (waardoor predatoren een tafeltje-dekje hadden: alle aanwezige roofvogelnesten in die bosomgeving – namelijk: 4 Buizerds, 1 Havik en 1 Wespendif – werden in 2014 gepredeerd of verstoord). Dit verschijnsel speelt zich in de gehele boswachterij af, mede waardoor de roofvogelstand meer dan gehalveerd is en het nestsucces van de resterende paren laag is geworden (in één van de volgende Takkelingen zal dat nader worden uitgewerkt; Rob Bijlsma).

Zuid-Holland, ten noorden van Noordwijk: de inventarisatieboswachter van Staatsbosbeheer vraagt aan vrijwilliger of hij alle bomen met takkennesten en holtes met blauwe verf wil inventariseren en markeren, want er gaat gedund worden. Dat leverde 88 bomen met holten en 15 bomen met takkennest op. Door verkeerde planning ging de zagerij die winter niet door. De daaropvolgende oktober verschenen er overall rode stippen (omzagen), ook in percelen die eerder nog niet waren aangewezen. Bij een bosuilkast en een haviksnest stonden de rode stippen tot op 6 m van de nestboom. Op verzoek van vrijwilliger is daarop enige afstand in acht genomen, zij het dat bij de daaropvolgende zagerij bij één van de haviksnesten toch nog korter dan 50 m bij het nest is geveld (Jelle van Dijk).

Zuid-Holland, Waarderhout, Heerhugowaard: bij de 're-styling' van een oever is de nestboom van een Havik (met jongen) omgezaagd, de boom stond pal aan de rand van het bos. Volgens het Hoogheemraadschap heeft Staatsbosbeheer de kap uitgevoerd conform de kartering (ofwel: checklist Zorgvuldig Bosbeheer is ingevuld; dat zegt uiteraard niets over de kwaliteit van die kartering, zoals het omzagen laat zien: een nest nota bene waarvan de jongenschijf duidelijk zichtbaar was op de struik onder het nest) (Martin Groefsema).

⁶ Laat niemand zich in de luren leggen door deskundigen (zie ook definitie in Mijn Roofvogels: pagina 189). De deskundige is het vijgenblad van de ondernemer en de beheerder.

Utrecht, Utrechtse Heuvelrug: Staatsbosbeheer dunt de bossen bij de Pyramide van Austerlitz zodanig dat je dwars door de percelen kunt kijken. Utrechts Landschap slaat ‘verwilderde bosjes’ tegen de grond ten noorden van de Maarnse Grindweg en op landgoederen rond Utrecht (waaronder Beerschoten) (Sjaan van der Jagt, Judith Schuyf).

Gelderland, bossen rond Groesbeek (Dekkerswald, De But): eind 2013 verschaften vrijwilligers gedetailleerde informatie omtrent het voorkomen van roofvogels in bosgedeelten die op de nominatie stonden te worden omgevormd tot kapvlakte (terreinen Staatsbosbeheer). De nestbomen, en hun directe omgeving, van Havik, Sperwer, Buizerd en Wespandief zouden worden gespaard. Er zijn kaarten toegestuurd waarop alle nesten stonden aangegeven, later nog aangevuld met locaties van sperwernesten. De afspraken omtrent nestbescherming waren helder (nest voor nest). Begin 2014 bleek dat Staatsbosbeheer zich aan deze afspraken niets gelegen had laten liggen; in nestpercelen van Havik op But en Dekkerswald was zwaar gekapt. En hoewel op But de nestboom gespaard was gebleven, waren alle bomen rondom geveld. Terecht dat de vrijwilligers laaiend waren, te meer toen het verweer van Staatsbosbeheer binnenkwam: degene die het ‘ontblissen’ had moeten uitvoeren, werkte niet meer bij SBB (Ronald Zollinger & Gerard Müskens).

Zuidoost-Friesland: na jarenlang gesteggel door de Bosgroep Noord-Oost Nederland (een onafhankelijke coöperatieve vereniging die handelt van en voor en namens eigenaren van bos- en natuurterreinen), en ondanks vele pogingen van lokale roofvogelaars de Bosgroep ter wille te zijn bij het komen tot zorgvuldig bosbeheer (door nesten van roofvogels op te zoeken en door te geven), was in 2014 de maat vol. De natuurvereniging Geaflecht (Gorredijk e.o.) deed aangifte van een overtreding van de Flora & Faunawet door de Bosgroep. Het ging om de vernieling van een broedplaats van een Wespandief (en Havik) in Landgoed Olterterp-Lauswolt. Deze casus is kenmerkend voor de stelselmatige overtreding van de F&F-wet in 2014 en voorafgaande jaren, inmiddels een lijst van meer dan 150 gevallen (Natuurvereniging Geaflecht).

Discussie

Vervolging oude stijl (gif, afschot, nestverstoring)

De vervolging van roofvogels lag in 2014 wat lager dan de afgelopen jaren. Dat heeft veel met methodologie te maken, niet zozeer met een reële afname. Om maar iets te noemen: ongeveer de helft van de nesten wordt tegenwoordig via digitale nestkaarten ingeleverd. Dat zorgt voor minder extra informatie, juist het soort gegevens dat je nodig hebt om waarnemingen goed te kunnen beoordelen. Ten tweede kwamen uit een groot deel van ZO-Friesland geen kaarten binnen, een gebied dat al decennia een bolwerk van vervolging is. Van veel mislukte nesten kan verder niet met zekerheid worden gezegd wat de oorzaak was: de waarnemers zijn terughoudend in hun oordeel, en terecht. Omdat vervolgers omzichtiger te werk gaan dan in het verleden, vooral door alle negatieve publiciteit rond hun activiteiten, wordt het lastiger voor roofvogelaars om eenduidig een mislukking als veroorzaakt door mensen aan te merken.

Een combinatie van de gegevens van CVI (13 gevallen, nog zonder de 10-15 gevallen die begin januari 2015 in onderzoek waren of onder de rechter, en die deels betrekking hebben op vergiftiging) en WRN (30 gevallen) laat een grote spreiding van vervolging over het land zien: Friesland (17), Noord-Brabant (7), Gelderland (4), Zeeland (4x), Groningen (3x), Zuid-Holland (3x), Noord-Holland (2x), en elk 1 voor Drenthe, Overijssel en Utrecht. De berekening van het minimale aantal verstoorde nesten op grond van meldingen op nestkaarten (omgeslagen naar de Nederlandse populaties van de respectievelijke soorten; zie Tabel 3) kwam uit op 206 gevallen.

Vervolging nieuwe stijl

De gevolgen van de huidige grootschalige houtkap in bosgebieden, óók 's zomers en óók in percelen met roofvogelnesten, zijn niet in dit verhaal verdisconteerd. De schaal en wijze waarop die habitatvernietiging zijn beslag krijgt is echter zodanig, dat de verzamelde terreinbeheerders verantwoordelijk zijn voor méér nestverstoringen dan alle andere vervolgers bij elkaar. Zelf noemen ze dat 'vergroting van de biodiversiteit', 'resetting van de natuur', 'mitigerende maatregelen', 'achterstallig onderhoud', 'verwijderen van exoten'... Het gemak waarmee het leefgebied van planten en dieren door beheerders om zeep wordt gebracht, is verontrustend. In dat opzicht zijn ze geen haar beter dan – bijvoorbeeld - weidevogelbeschermers, die óók een goed doel zeggen na te streven bij het opruimen van roofvogels, een doel waartoe alle middelen geheiligd zijn.

Opvallend bij dat alles: vrijwilligers wordt gevraagd de wettelijk voorgeschreven inventarisatie voorafgaande aan het werk uit te voeren (die vraag wordt gesteld door ... de inventarisatieboswachter; wat zou diens functie precies inhouden?). En als er geen vrijwilligers voorhanden zijn, of alleen vrijwilligers die zich niet voor dit karretje laten spannen, is er altijd nog ruime keus uit ecologische adviesbureau's, die tegen betaling een dagje rondkijken en de checklist invullen. Voordeel van die aanpak: je voldoet aan de wet, en als er wat mis gaat, kun je de verantwoordelijkheid afschuiven. Een tweede voordeel: veel karteringen uitgevoerd door bureau's zijn brandhout, want uitgevoerd door incompetenten mensen (die niettemin deskundig worden genoemd) in een te korte tijd. En dan nog: de uitvoerder laat zich zelden iets aan een checklist gelegen liggen (die is er pro forma), en als je als opdrachtgever vervolgens niet controleert wat de uitvoerder doet, is iedereen blij: vellen wanneer het de aannemer uitkomt, en aan de wet is voldaan (checklist ingevuld). Zelfs de beheerders die van goede wil zijn, hebben geen benul van de reikwijdte van boswerk in de broedtijd, en de gevolgen die het heeft voor de levende have. Ze overschatten hun kennis (eigen, of verkregen via derden), en al helemaal de effectiviteit van hun pogingen tot bescherming van de levende have in hun terreinen. Dat te meer omdat grote ingrepen niet bedoeld zijn om de momentane leefwereld te beschermen, maar juist om die wereld om te vormen tot

7 Voor wie denkt dat dat overdreven is: talloos zijn de voorbeelden van biologen en vogelaars die een nest van Grote Bonte Specht opvoeren als Zwarte Specht, een nest van Eekhoorn aanzien voor dat van Wespandief (en dat zelfs mét exacte locatie op waarneming, nl droppen), en überhaupt niet in staat zijn een behoorlijke kartering uit te voeren. De hoeveelheid wrakhout afkomstig uit de advieswereld is niet te overzien.

een paradijselijke andere wereld (of meer prozaïsch: om geld te maken).⁸ Daartoe is alles goorloofd: een Culturele Revolutie avant la lettre.

De bovenvermelde gevallen laten verder duidelijk zien dat – zelfs al roept de beheerder de hulp in van vrijwilligers of adviesbureau's – het niet gezegd is dat er vervolgens adequaat met die informatie wordt omgegaan. Het aantal wetsovertredingen door beheerders is niet gering, ingegeven door desinteresse, domheid, inefficiëntie, obstructie, een waterhoofd aan bureaucratie waardoor niemand weet wie wat moet doen, toeval, pech, zeg het maar. Dat geldt ook voor de instantie waar eventuele overtredingen kunnen worden gemeld: tegenwoordig is dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit: de frustratie van Simone van der Sijs over de behandeling die haar ten deel viel na melding van kap bij Midwolda in de buurt van een buizerd-nest (De Takkeling 22: 167) is symptomatisch. In dit opzicht is de aangifte van de Natuurvereniging Geaflucht (zie boven) een interessante test case.

Wat leert ons dit?

Dat er bovenop de klassieke kwaadwillende vervolgers tegenwoordig een nieuwe caste van vervolgers is ontstaan, die onder gebruikmaking van vierkleurenfolders en hooggestemde idealen bestaande leefgebieden verwoesten. En dat niet alleen 's winters, maar ook midden in het broedseizoen. Jan Publiek gelooft de folders en de bordjes, vrijwilligers laten zich misbruiken om die ruilverkaveling te legitimeren, ecologische adviesbureau's verdienen er een boterham aan, de bosaannemer wrijft in zijn handjes. En de terreineigenaren? Die vinden zichzelf geweldig: ze redden de natuur, dichten de gaten in hun begroting met houtverkoop, slaan piketpaaltjes voor een nieuwe toekomst, creëren draagvlak, brengen enthousiast de mantra van het bedrijfsleven – People, Planet, Profit – in de praktijk, zijn in het kader van zelfredzaamheid en ondernemerschap op zoek naar verdienvermogen, staan open voor nieuwe ideeën, communiceren hun verhaal naar de burgers, maken verbeterlagen, staan met de voeten in de klei, hebben oog voor de eigen pareltjes, harmoniëren met de lokale omgeving, gaan uitdagingen aan, opereren binnen interessante spanningsvelden, doen hun stinkende best, kortom, dan is vernieling van het leefgebied van honderden roofvogelparen (om van de rest maar te zwijgen) toch kinderspel? En mag je best de wet overtreden in je streven naar een betere wereld vol 'bescherming, beleving en benutting', en 'een mooie groene toekomst'.⁹

8 In *Receptie*, een ZKV van A.L. Snijders van 11 januari 2015, beschrijft hij kap van zware, oude beuken op Landgoed De Velhorst van Natuurmonumenten. Het hout daarvan zou naar China gaan, waar ze er goedkoop speelgoed van maken dat dan voor een habbekrats bij de Action te koop zal zijn. In zijn woorden: 'Ik kan het bijna niet geloven, goedkoop speelgoed van beukenhout, de mooiste boom uit het bos. Slachtoffer van de uitgekende geldzucht van Natuurmonumenten.'

9 Niets zo veelzeggend als nieuwe directeuren die zich direct na aanstelling publiekelijk willen profileren: denk aan Cees Veerman (Natuurmonumenten: 'we moeten onze natuur beter vermarkten'), Mark van Tweel (Natuurmonumenten: marketeer met passie voor de natuur, denk aan 'natuurbegraven' en 'oerrnatuur') en Sylvio Thijsen (Staatsbosbeheer, waaraan bovenstaande borstklopperij is ontleend, gebaseerd op interview in de Baarnsche Courant, 31 maart 2014).

Summary

Bijlsma R.G. & van Tulden P.W. 2015. Raptor persecution in The Netherlands in 2014. De Takkeling 23: 52-60.

Poisoning (n=6, at least once with parathion; 10-15 still in analysis or at court, and therefore not yet available), shooting (n=7) and deliberate disturbances of nests (n=30) were recorded (Table 1), of which 40% in the province of Friesland. Marsh Harrier *Circus aeruginosus*, Goshawk *Accipiter gentilis* and Buzzard *Buteo buteo* were the usual victims, but also a Peregrine *Falco peregrinus* was shot. Based on the sample of 2915 nests of 12 species of raptors, and the relative frequency of species-specific nest destruction, it is calculated that at least 206 nests must have been intentionally destroyed in 2014.

This total does not include the large number of nests, and nest habitats, that have been destroyed by forestry agencies (notably State Forestry: large-scale cutting of trees, also during the breeding season) and nature conservation societies. Nature management has increasingly become an activity that strives to convert existing habitats (especially forests) into something else. These activities result in the destruction of nests and habitats of hundreds of raptor pairs (plus other organisms). The combined activities of nature conservation bodies and forestry agencies are responsible for higher numbers of destroyed raptor nests than the combined efforts of traditional raptor persecution (poisoning, shooting, deliberate nest disturbance). The existing laws regarding nature protection are ignored or interpreted creatively.

Literatuur

- Bijlsma R.G. 2006. Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2005. De Takkeling 14: 6-53.
- Bijlsma R.G. *et al.* (van Kuik H., Schipperijn J., van Swieten R., Zoun P. & van Tulden P.W.) 1998-2014. Vervolging van roofvogels in Nederland in 1997-2010. De Takkeling 6: 54-61, 7: 52-58, 8: 52-59, 9: 53-60, 10: 49-55, 11: 55-63, 12: 55-63, 13: 57-64, 14: 102-118, 15: 39-47, 16: 56-64, 17: 51-55, 18: 34-40, 19: 52-57, 20: 46-52, 21: 49-56, 22: 4-54.
- Jansman H. 2001. Herkenning en opsporing van roofvogelvervolgung. Tweede herziene druk. Werkgroep Roofvogels Nederland, Appelscha.
- van Lieshout H., Schipperijn J., Zoun P. & Bijlsma R.G. 1997. Roofvogelvervolgung in Nederland in 1996. De Takkeling 5(1): 43-51.
- Zoun P.E.F. 2000. Onderzoek naar de doodsoorzaken van wilde fauna ten behoeve van het opsporen van wetsovertredingen. Verslag over 1998. ID-Lelystad Rapport no. H99-2511. ID-Lelystad, Lelystad.
- Zoun P.E.F. 2007. Onderzoek naar de doodsoorzaken van inheemse wilde fauna. Verslag over 2006. CIDC-Lelystad, Lelystad.

Adressen:

RGB: Doldersummerweg 1, 7983 LD Wapse, rob.bijlsma@planet.nl

PWYt (Centraal Veterinair Instituut, CVI): Postbus 65, 8200 AB Lelystad, peter.van-tulden@wur.nl